ЗБІРНИК НАУКОВИХ СТАТЕЙ МАГІСТРІВ

Частина 1

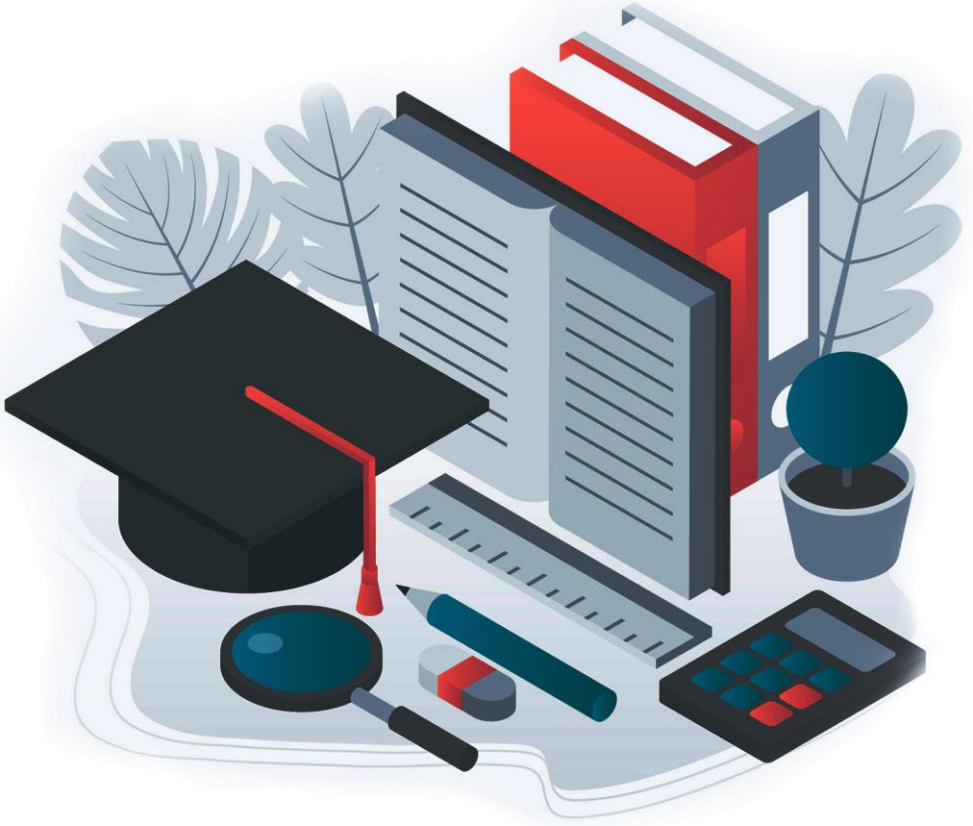

Полтава
2021

Вищий навчальний заклад Укоопспілки
«ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ»
(ПУЕТ)

ЗБІРНИК НАУКОВИХ СТАТЕЙ МАГІСТРІВ

Частина 1

Полтава
ПУЕТ
2021

УДК 339.1+640+664+37+657+005+004+80(062.552)
З-41

Друкується відповідно до Наказу по університету № 140-Н від 25 серпня 2021 р.

Редакційна колегія:

Головний редактор – ***О. О. Нестуля,*** д. і. н., професор, ректор Вищого навчального закладу Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі» (ПУЕТ).
Заступник головного редактора – ***О. В. Манжура,*** д. е. н., доцент, проректор з науково-педагогічної роботи ПУЕТ.
Відповідальний секретар – ***Н. М. Бобух,*** д. філол. н., професор, завідувач кафедри української, іноземних мов та перекладу ПУЕТ.

Відповідальний редактор:

А. С. Ткаченко, к. т. н., директор Навчально-наукового інституту денної освіти ПУЕТ.

Члени редакційної колегії:

Л. М. Шимановська-Діанич, д. е. н., професор, завідувач кафедри менеджменту ПУЕТ;
Т. В. Оніпко, д. і. н., професор, завідувач сектору документознавства та інформаційної діяльності в економічних системах кафедри менеджменту ПУЕТ;
Л. С. Франко, ст. викладач, завідувач кафедри міжнародної економіки та міжнародних економічних відносин ПУЕТ;
М. Є. Рогоза, д. е. н., професор, завідувач кафедри економічної кібернетики, бізнес-економіки та інформаційних систем ПУЕТ;
Т. А. Костишина, д. е. н., професор, завідувач кафедри управління персоналом, економіки праці та економічної теорії ПУЕТ;
Г. В. Лаврик, д. ю. н., професор, завідувач кафедри правознавства ПУЕТ;
О. В. Ольховська, к. ф.-м. н., завідувач кафедри комп'ютерних наук та інформаційних технологій ПУЕТ;
О. В. Яріш, к. е. н., доцент, завідувач кафедри фінансів та банківської справи ПУЕТ;
А. І. Мілька, к. е. н., доцент, завідувач кафедри бухгалтерського обліку і аудиту ПУЕТ;
Н. В. Карпенко, д. е. н., професор, завідувач кафедри маркетингу ПУЕТ;
Г. О. Бірта, д. с.-г. н., професор, завідувач кафедри товарознавства, біотехнології, експертизи та митної справи ПУЕТ;
Г. П. Хомич, д. т. н., професор, завідувач кафедри технологій харчових виробництв і ресторанного господарства ПУЕТ;
Т. В. Капліна, д. т. н., професор, завідувач кафедри готельно-ресторанної та курортної справи ПУЕТ;
Г. П. Скляр, д. е. н., професор, завідувач кафедри туристичного та готельного бізнесу ПУЕТ;
І. М. Петренко, д. і. н., професор, завідувач кафедри педагогіки та суспільних наук ПУЕТ.

З-41 **Збірник** наукових статей магістрів. Навчально-науковий інститут денної освіти : у 2 ч. – Полтава : ПУЕТ, 2021. – Ч. 1. – 334 с.

ISBN 978-966-184-417-8

У збірнику представлено результати наукових досліджень магістрів спеціальностей: Підприємництво, торгівля та біржова діяльність; Готельно-ресторанна справа; Харчові технології; Освітні педагогічні науки; Облік і оподаткування; Менеджмент; Інформаційна, бібліотечна та архівна справа; Публічне управління та адміністрування; Комп'ютерні науки; Філологія; Фінанси, банківська справа та страхування; Економіка; Підприємництво, торгівля та біржова діяльність; Товарознавство та експертиза в митній справі; Маркетинг.

УДК 339.1+640+664+37+657+005+004+80(062.552)

Матеріали друкуються в авторській редакції мовами оригіналів.

За виклад, зміст і достовірність матеріалів відповідальні автори.
Розповсюдження та тиражування без офіційного дозволу ПУЕТ заборонено

© Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі», 2021

ISBN 978-966-184-417-8

Федоренко Р. Ю., Шара С. О. Професійна толерантність як інтегративна характеристика професійної діяльності майбутніх викладачів вищої школи 317

Шульга І. І., Усанов І. В. Кіберпедагогіка: до постановки проблеми 323

Якубенко Т. М., Шара С. О. Критерії формування професійної компетентності майбутніх кухарів і офіціантів у професійно-технічних навчальних закладах 328

Частина 2

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ ОБЛІК І ОПОДАТКУВАННЯ

Освітня програма «Облік і аудит»

Горбенко К. О., Прохар Н. В. Особливості формування облікової системи малих підприємств 14

Лисенко Т. А., Карпенко О. В. Обліково-аналітичне забезпечення управління економічною безпекою сільськогосподарського підприємства 19

Мороз Л. А., Мілька А. І. Облік, аналіз і аудит як інформаційна база системи управління грошовими коштами підприємства 24

Росточило І. С., Мілька А. І. Організаційні аспекти здійснення економічного аналізу операцій з інвестиційною нерухомістю акціонерних товариств 34

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ МЕНЕДЖМЕНТ

Освітня програма «Бізнес-адміністрування»

Mensah Euraesi, Lina Johnson (Osun), Bondar-Pidgurska O. V. Features of functioning of corporate governance system in Nigeria 42

7. Стрельніков В. Ю. Модель професійної компетентності викладача вищої школи / В. Ю. Стрельніков // Наукові записки ПОІППО: Моделі ключових та професійних компетентностей педагогічного працівника. – Вип. 2. – Полтава : ПОІППО, 2012. – С. 25–33.
8. Тодорцева Ю. В. Формування толерантності майбутніх учителів у процесі професійної підготовки : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.04 «Теорія та методика професійної освіти» / Ю. В. Тодорцева. – Одеса, 2004. – 20 с.

УДК 378.22.

КІБЕРПЕДАГОГІКА: ДО ПОСТАНОВКИ ПРОБЛЕМИ

І. І. Шульга, *магістр спеціальності Освітні, педагогічні науки освітня програма «Педагогіка вищої школи»*
І. В. Усанов, *к. філософ. н., доцент – науковий керівник*

Анотація. У статті аналізуються процеси інформатизації освітнього процесу, що породжує кіберпедагогіку, обумовлюючи нові форми і методи педагогічної діяльності, створює багатовимірний простір, що вимагає багатовимірного мислення.

Ключові слова: інформаційне суспільство, інформатизація, кіберпедагогіка.

Abstract. The article analyzes the processes of informatization of the educational process, which generates cyberpedagogy, causing new forms and methods of pedagogical activity, creates a multidimensional space that requires multidimensional thinking.

Key words: information society, informatization, cyberpedagogy.

Постановка проблеми. Процес становлення інформаційної педагогіки зумовлений потребами часу, насамперед, бурхливим розвитком інформаційного суспільства, що вносить радикальні зміни у всі сфери суспільного і особистого життя людини, в тому числі й освіту. Виклики, спричинені інформаційною епохою щодо розвитку освіти в умовах глобалізації, пов'язані зі зміною статусу цього інституту в системі суспільної життєдіяльності, тому потребують невідкладних відповідей.

Йдеться про нове бачення суспільної ролі освіти, її змісту, технологій здійснення тощо. Відбувається зміна традиційних

засобів навчання, яка призводить до модернізації змісту, форм та методів, новими – електронними. Їх поява покликала до життя таке нове явище, як інформаційна педагогіка або кіберпедагогіка – феномен й досі недостатньо артикульований науковою спільнотою та досліджений в філософсько-педагогічній літературі. Осмислення цього явища, осягнення природи і сутності становлення інформаційної педагогіки є завданням актуальним і невідкладним.

Важливим чинником також є інтеграційні тенденції в світовому освітньому просторі, що сприяє підвищенню якості вищої освіти та конкурентоспроможності українських фахівців на світовому ринку праці, що, передусім, пов'язано з соціокультурними змінами у суспільстві та активним розвитком інформаційно-комунікаційних технологій.

Аналіз останніх джерел і публікацій показав, що особливу актуальність проблема становлення та розвитку інформаційного суспільства набула в 70–80-х рр. XX століття, над розробкою якої працювали такі відомі дослідники, як Д. Белл, Й. Масуда, М. Порат, Т. Стоуньєр, В. Дайзард, М. Кастельс та інші.

З середини XX століття актуалізуються дослідження викликів, що постають перед освітою, навчання і виховання підростаючого покоління. В роботах таких всесвітньо відомих авторів, як Д. Белл, З. Бжезинський, В. Дайзард, Р. Девіс, Дж. Мартін, Дж. Нейсбіт, Ж. Рюс, Е. Тоффлер, інших дослідників моделюються зміни, що мають відбутись в освіті завдяки впливу інформаційної революції. Мова йде, насамперед, про зміну характеру взаємодії суб'єкта і об'єкта навчально-виховного процесу, модернізацію його змісту, впровадження нових освітніх технологій тощо.

Проблемам освіті XXI століття: інтеграції, трансформації, модернізації, демократизації, глобалізації, інформатизації, стандартизації тощо присвячені публікації таких українських філософів, як: В. Андрущенко, А. Бойко, В. Воронкова, Л. Дротянко, Т. Жижко, С. Клепко, Н. Кочубей, М. Попович, І. Предборська, В. Савельєв, В. Шевченко, А. Ярошенко тощо; зарубіжних

науковців – У. Бек, В. Біблер, Б. Гершунський, В. Лекторський, З. Сокулер, М. Фуллан та інші.

Оскільки інформаційна епоха активно і глибоко впливає на освітній процес, потребує його суттєвих трансформацій, приведення у відповідність до нових вимог часу, то питання передбачає визначення кола питань, що входять до проблемного поля інформаційної педагогіки і потребує подальшого аналізу.

Формулювання мети. Метою статті є визначення сутності інформаційної педагогіки на основі аналізу впливу інформаційної революції на сучасні освітні процеси.

Виклад основного матеріалу дослідження. Сучасну епоху називають епохою четвертої глобальної революції – революції персоналізму. Зміст епохи, що охоплює усі сфери нашого життя, зумовлює модернізацію соціального інституту освіти як органічної складової соціального організму країни, континенту чи світу.

Історично становлення інформаційних епох нерозривно пов'язаний з розвитком інформаційно-комунікаційних технологій, які в сучасному розумінні становлять складне, системне, комплексне явище, що охоплює широке коло технічних, технологічних, соціально-економічних, соціокультурних та організаційних процесів [4, с. 99]. Еволюція та конвергенція ІКТ є невичерпним джерелом модернізації вищої освіти через упровадження педагогічних інновацій.

З кінця XX ст. увагу світового наукового співтовариства привертає питання дослідження інтеграції та розвитку інформаційно-комунікаційних технологій, яка відбувається не тільки за рахунок зближення різнорідних технологій, але й за рахунок їх взаємопроникнення, взаємовпливу, що створює передумови отримання синергетичних технологічних результатів.

Інновації в педагогіці проявились в перегляді парадигми освіти індустріального розвитку суспільства. Актуальні її настанови почали втрачати свої акценти (освіта для суспільного виробництва; освіта на все життя; викладач передає знання студентам; незмінна структура й обсяг навчальних дисциплін; книга – основний засіб навчання тощо) [5, с. 43]. На думку

деяких дослідників, педагогіка як наука еволюційно перероджується в інформаційну кіберпедагогіку чи електронну (e-pedagogy) [6, с. 67]. Значний інтерес викликають ІКТН, зорієнтовані на активний пізнавальний процес і на колективну роботу з використанням різних джерел, інструментів, інтернет-сервісів [2, с. 44], отримує розвиток мережне ментерство (індивідуальне наставництво). О. Андрєєв окреслив передумови формування електронної педагогіки, серед яких [6, с. 70]: а) становлення й розвиток теоретичної бази, понятійного апарату (дистанційне навчання, електронне навчання, вебінар, персональне навчальне середовище тощо); б) розширення можливостей та методик проведення занять з використанням ІКТ (зокрема дистанційних); в) дидактична спрямованість програмних засобів і сервісів мережі Інтернет; г) наявність різноманітних форм подання електронних навчальних матеріалів; д) широкий інтерес студентів і викладачів до ефективного викладання та навчальної діяльності з використанням ІКТ; е) розширення нормативно-правового забезпечення ІКТН; ж) дослідження організаційних форм навчання, пошук оптимального їх поєднання й вагомості в змішаному (від англ. blended learning) і дистанційному варіантах проведення навчального процесу.

Веб-технології та технології хмарних обчислень стають основою для створення відкритого освітнього простору (середовища, у якому у відкритому доступі існують, циркулюють і поширюються навчальні матеріали) [1]. З дистанційним навчанням тісно пов’язане мобільне навчання (m-learning) [3; 4].

Отже, можна виділити такі позитивні тенденції процесу інформатизації освіти в загальному інформаційному просторі як доступність, відкритість, індивідуалізація, різноплановість, розширення вікових та часових рамок традиційного освітнього процесу тощо.

Умовою становлення інформаційної педагогіки є формування самостійного мислення особистості. Це нова форма освіти, в якій стираються розбіжності між науковим (дослідницьким) і навчальним, фундаментальним і прикладним знанням. Відбувається синтез гуманітарного й природничо-наукового знання,

стає помітною певна штучність, умовність предметної (дисциплінарної) структури як навчального, так і наукового знання. У новому інформаційно-освітньому просторі знання розвиваються як єдина динамічна система. Вона включає системи індивідуального, диференційованого, дистанційного навчання; динамічний перерозподіл функцій педагога і особи, яка навчається; інтелектуалізація навчальних систем; діалогізація навчального процесу [3].

Формування розвиненої, самодостатньої, творчої особистості, здатної приймати оптимальні рішення в складних умовах та під впливом певної кількості об'єктивних та суб'єктивних факторів, часто суперечливих і протилежних – значною мірою є породженням інформатизації суспільства і освіти в цілому та інформаційної педагогіки зокрема.

Під інформаційною педагогікою розуміється особливий тип педагогіки, природа і зміст якого зумовлені закономірностями функціонування інформаційних ресурсів, покликаних до життя сучасною інформаційною революцією. Логіко-методологічне та світоглядне значення даного поняття полягає у системному перетворенні структури і функцій освітньої системи, в якій в якості технічної основи використовуються інформаційно-комунікаційні технології та створенні принципово нової моделі діяльності в освіті, науці, економіці, суспільстві.

Висновок. Узагальнюючи результати проведеного аналізу можна стверджувати, що світ, що розвивається на основі принципів сприйняття і трансляції великих інформаційних потоків, а також розвитку новітніх інформаційно-комунікаційних технологій, вимагає від людини нового ставлення до інформації і знання, без якого неможливою є особистісна адаптація і соціалізація. У зв'язку з цим однією з найактуальніших сфер сучасного суспільного функціонування є інформаційна освіта. Однією з ключових проблем світу, що динамічно змінюється, є необхідність спеціальної підготовки сучасної людини до життя в суспільстві знання, зростання потреби кожного в постійному підвищенні кваліфікації, оновленні знань, засвоєнні нових видів діяльності. Основним інструментом такої самореалізації і само-

вдосконалення є освіта, доступна на будь-якому етапі життя і професійної діяльності.

Список використаних джерел

1. Воронкін О. С. Роль «хмарних» обчислень у реалізації концепції відкритої освіти / О. С. Воронкін // FOSS Lviv 2015 : зб. наук. пр. V міжнар. наук.-практ. конф. (Львів, 23–26 квіт. 2015 р.). Л. : ЛНУ ім. І. Франка, 2015. С. 12–14.
2. Герасимчук О. О. E-learning. Хнології електронного навчання : навч. посіб. / О. О. Герасимчук. – Луцьк : ЛДТУ, 2008. – 432 с.
3. Кивлюк О. П. Інформаційна педагогіка: філософія, теорія, практика : [монографія] / О. П. Кивлюк. – Киъв : УАН ВІР, 2011. – 336 с.
4. Манако А. Ф. Инновации в образовании: эволюция и конвергенция как источник трансформаций / А. Ф. Манако, А. С. Воронкин // Новые информационные технологии в образовании для всех: непрерывное обучение : кол. моногр. / В. И. Гриценко, В. Б. Белоусова, В. Б. Артеменко и др. – Киев : Издат. дом «Академпериодика», 2013. Разд. 5. С. 90–120.
5. Новиков А. М. Постиндустриальное образование / А. М. Новиков. Москва : Эгвес, 2008. – 136 с.
6. Педагогічні аспекти відкритого дистанційного навчання : кол. монографія / О. О. Андрєєв, К. Л. Бугайчук, Н. О. Каліненко та ін. ; за ред. О. О. Андрєєва, В. М. Кухаренка. – Харків : Міськдрук, 2013. – 212 с.

УДК 378.147:005.591.6

КРИТЕРІЇ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ КУХАРІВ І ОФІЦІАНТІВ У ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

Т. М. Якубенко, *магістр спеціальності Освітні, педагогічні науки освітня програма «Педагогіка вищої школи»*
С. О. Шара, *к. пед. н., доцент – науковий керівник*

Анотація. У статті проаналізовано критерії формування професійної компетентності майбутніх кухарів і офіціантів у професійно-технічних навчальних закладах.

Ключові слова: критерій, професійна компетентність, кухар, офіціант, професійно-технічний навчальний заклад.